

Sınıf Öğretmenlerinin Covid-19 Sürecinde Eğitim Bilişim Ağı'nı (EBA) Kullanma Durumları

Oğuzcan DENİZ¹

Gönül GÜNEŞ²

Öz: Bu araştırmanın amacı, Covid-19 sürecinde Eğitim Bilişim Ağı'nın (EBA) kullanılmasına ilişkin sınıf öğretmenlerinin görüşlerini incelemektir. Araştırmada nitel araştırma yaklaşımı ve bu yaklaşıma bağlı olarak olgu bilim (fenomenoloji) yöntemi kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu Ardahan ili merkez ilçeye bağlı ilkokullarda görev yapmakta olan 32 sınıf öğretmeni oluşturmaktadır. Araştırmanın çalışma grubu, nitel araştırma yaklaşımı içerisinde yer alan, ölçüt örnekleme yöntemine göre seçilmiştir. Verilerin toplanmasında araştırmacı tarafından geliştirilen "açık uçlu anket soru formu", elde edilen verilerin analizinde ise temel düzey analiz biçimlerinden olan betimsel analiz kullanılmıştır. Araştırma sonunda sınıf öğretmenlerinin EBA kullanımı konusunda yeterli alt yapıya sahip olmadıkları ve salgın öncesi dönemde çoğunluğun uygulamayı aktif olarak kullanmadıkları, okul-öğretmen-öğrenci-veli koordinasyonunun sağlanmasında bir takım aksaklıkların olduğu ve ilkokul düzeyi derslerin tamamında uygulamanın etkili bir şekilde kullanılmadığı, özel gereksinimli öğrencilerle irtibat kurmada sorunların yaşandığı ve velilerin ilgisizliğinden kaynaklı sorunlar olduğuna yönelik sonuçlar elde edilmiştir. Öğretmenlerin canlı ders sürecini daha nitelikli hale getirebilmeleri için eğitici (uygulamanın kullanımıyla ilgili) seminerler almaları, velilere yönelik olarak da EBA hakkında bilgilendirici seminerler yürütülmesi ve teknik alt yapı yetersizliklerinin bir an önce giderilmesi araştırma sonucunda gösterilebilecek önerileri arasındadır.

Anahtar kelimeler:
COVID-19, Uzaktan Eğitim, Eğitim bilişim ağı, İlkokul öğretmenleri

Primary School Teachers' Use of Education Information Network (EBA) during the COVID-19 Period

Abstract: The purpose of this study is to investigate classroom teachers' knowledge of EBA (Education Information Network) and their use of EBA during the COVID-19 pandemic. Qualitative research approach and phenomenology method depending on this approach were used in the research. The study group consisted of 32 classroom teachers working in primary schools in the central district of Ardahan province. The study group was selected according to the criterion sampling method, which is included in the qualitative research approach. An "open-ended questionnaire" developed by the researcher was used to collect the data, and descriptive methods, were used in the analysis of the data. The results of the study indicated that, primary school teachers did not have sufficient background on the use of EBA and the majority of them did not use the application actively in the pre-epidemic period. There were some problems in ensuring the coordination of school-teacher-student-parent, and the application could not be used effectively in all primary school courses. It was concluded that there were problems due to the indifference of the parents. Among the suggestions that can be shown as a result of the research are that teachers should take educational (related to the use of the application) seminars in order to make the live lesson process more qualified, conduct informative seminars for parents about EBA, and eliminate technical infrastructure deficiencies as soon as possible.

Key Words:
COVID-19, Distance education, Education information network, Primary school teachers

Geliş Tarihi : 15.06.2021
Kabul Tarihi : 25.04.2022
Yayın Tarihi : 29.06.2022

GİRİŞ

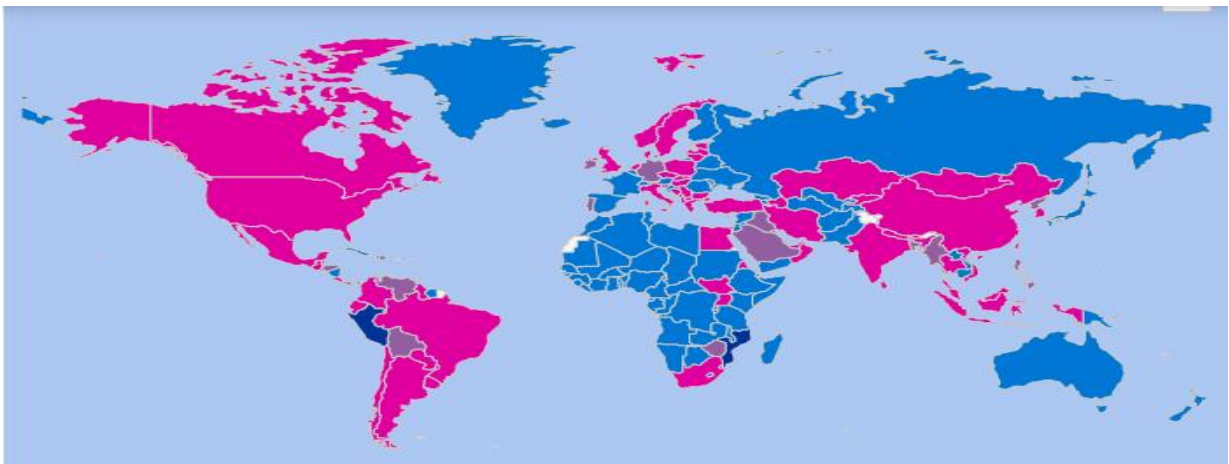
İlk kez 31 Aralık 2019 tarihinde Çin'in Hubei eyaleti Vuhan şehrinde deniz ürünlerinin satıldığı pazar yerinden çıktığı iddia edilen bir hastalık hızla yayılarak epidemik bir hal almıştır. Yapılan araştırmalar sonucunda tespit edilen vakaların büyük bir çoğunluğunun bu pazar yerini ziyaret eden bireyler oldukları saptanmıştır. Bu tarihten sonra yaklaşık 9 gün içerisinde toplanan bilim insanları SARS-CoV ve MERS-CoV gibi solunum yollarını etkileyerek insanları öldüren virüsler dışında farklı bir hastalığın ortaya çıktığını bunun da yeni tip Coronavirüs, COVID-19 şeklinde tanımlandığını duyurmuşlardır. Kısa bir süre sonra 13 Ocak 2020'de Çin dışında ilk vaka Tayland'da bildirilmiş, Şubat ayı sonlarında yerli bulaşın olduğu ülkeler ortaya çıkmaya başlamıştır. Mart ayında ise Çin'de vaka bildirimleri düşerken İran, Güney Kore, İtalya gibi ülkeler salgının yeni merkezleri konumuna gelmiştir. Türkiye'de ise ilk vaka 11 Mart 2020'de saptanmıştır (Sağlık Bakanlığı, 2020; Üstün ve Özçiftçi, 2020; World Health Organization [WHO], 2020).

Hızla yayılarak küresel bir pandemi haline gelen COVID-19, sadece insan sağlığını tehdit etmekle kalmayıp ülkelerin sağlık, ekonomi, eğitim vb. gibi birçok sektörde zarar görmesine neden olmuştur. Birçok ülkenin sağlık sistemi alt yapısının böyle bir salgına karşı hazırlıklı olmaması, hastane benzeri kuruluşların tespit edilen vakaların tedavisinde yetersiz kalması, sağlık personeli ve halk için koruyucu tulum, maske, dezenfektan gibi tıbbi malzemelerin yetersizliği ölüm oranını arttıran etkenler arasındadır (Adams ve Walls, 2020).

Pandeminin etkilediği bir diğer alan ise ekonomidir. İş dünyasının önde gelen kuruluşları COVID-19 sebebiyle ülke ekonomilerinin ağır bir biçimde etkileneceğini ve ekonomilerde küçülmeye gidileceğini ön görmekteyler. Nitekim OECD'nin (The Organization for Economic Cooperation and Development), Mart 2020 ara raporunda; Amerika Birleşik Devletleri, Çin, Japonya, Güney Kore gibi gelişmiş ekonomiye sahip ülkeler başta olmak üzere dünya genelinde birçok ülkede mali kaynakların ağırlıklı olarak sağlık sistemlerine aktarılması gibi nedenlerle ekonomik şoklar yaşayacağı ve küçülmeye gidileceği belirtilmiştir. Salgının çıkış kaynağı olarak gösterilen Çin ve birçok ülkede üretim faaliyetlerinin askıya alınması, iş seyahati ve turizmin durdurulması küresel çapta ekonomik sorunlar meydana getirmiştir (McKibbin ve Fernando, 2020).

Bulaş riskinin yüksek olduğu COVID-19 hastalığı, dünya genelinde bir panik havası oluşturmuş ve ülkeler vatandaşlarının evde kalmasına yönelik birçok uygulamayı harekete geçirmiştir. Bunlardan birisi de okulların kapatılarak yüz yüze eğitime bir süre ara verilmesidir. Konu hakkında UNESCO (United Nations Educational Scientific And Cultural Organization) tarafından yapılan açıklamada başta salgının çıkış noktası olarak kabul edilen Çin olmak üzere birçok ülkenin okullarını geçici süreyle kapattığı ve bunun dünya genelindeki öğrenci nüfusunun yaklaşık %70'ini etkilediği belirtilmiş, bu durumun da küresel ölçekte uzun süre devam etmesinin eğitim hakkının tehdit edilmesi olmak üzere birçok olumsuzluğa neden olacağı vurgulanmıştır (UNESCO, 2020; Üstün ve Özçiftçi, 2020).

UNESCO verilerine göre 25 Ocak 2021 itibarıyla dünya genelinde COVID-19'dan 800 milyondan fazla öğrenci etkilenmiş, birçok ülke eğitim-öğretim faaliyetlerini ya tam durdurmuş ya da kısmen durdurmuştur. Aşağıda dünya genelinde okulların açık ve kapalı olma durumu Şekil 1'de sunulmuştur:

Şekil 1. 13 Mart 2021 Tarihli Dünya Geneli Okulların Kapalı ve Açık Olma Durumu (UNESCO,2021)

Şekil 1'de ülkelerin salgının seyrine göre eğitim öğretim faaliyetlerini düzenledikleri görülmektedir. Rusya, Ukrayna, Belarus gibi ülkeler tam zamanlı eğitim faaliyetlerine devam ederken; içerisinde Türkiye'nin de

bulduğu, Amerika Birleşik Devletleri, Kanada gibi ülkeler yarı zamanlı eğitim uygulamalarını sürdürmektedirler. Bazı ülkeler ise uzaktan eğitim faaliyetlerinin yanında akademik ara vermişlerdir. Yine UNESCO verilerine göre 26 ülkede eğitim öğretim faaliyetleri tamamen durdurulmuştur.

Salgın nedeniyle yüz yüze eğitim-öğretim faaliyetlerine ara vermek zorunda kalan bazı ülkeler teknolojik imkânları doğrultusunda farklı eğitim kademelerindeki öğrencilerini uzaktan eğitim almalarını desteklemektedir. Türkiye, ilk vakanın belirtildiği tarihten kısa bir süre sonra yüz yüze eğitim faaliyetlerini geçici süreyle askıya almıştır. Bu süreçte ilk aşamada 16 Mart tarihinden itibaren okullar tatil edilerek Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) ve TRT (Türkiye Radyo ve Televizyon Kurumu) işbirliğiyle 3 TV kanalı ve EBA (Eğitim Bilişim Ağı) üzerinden ilkökul 1.sınıftan itibaren bütün sınıf düzeylerinde uzaktan eğitim programları aracılığıyla kısa bir süre içerisinde eğitime başlanmıştır (Can, 2020; Özer, 2020). Aşağıda 27 Mayıs 2020 tarihli EBA TV kanallarında işlenen derslerin çizelgesi Tablo 1'de sunulmuştur:

Tablo 1.

EBA TV 27 Mayıs 2020 Genel Yayın Akışı

Saat	İlkokul (1, 2, 3 ve 4. Sınıflar)	Ortaokul (5, 6, 7 ve 8. Sınıflar)	Lise (9, 10, 11 ve 12. Sınıflar)
09.00	Türkçe 1	İngilizce 5	Türk Dili ve Edebiyatı 9
09.30	Matematik 1	Matematik 5	Matematik 9
10.00	Türkçe 2	İngilizce 6	Türk Dili ve Edebiyatı 10
10.30	Matematik 2	Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi 6	Matematik 10
11.00	Türkçe 3	İngilizce 7	Türk Dili ve Edebiyatı 11
11.30	Matematik 3	Matematik 7	Matematik 11
12.00	Türkçe 4	İngilizce 8	Türk Dili ve Edebiyatı 12
12.30	Matematik 4	Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi 8	Matematik 12
13.00			Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi 12

Tablo 1'de görüldüğü gibi, EBA TV İlkokul, EBA TV Ortaokul, EBA TV Lise kanallarında günün belirli saatlerinde her sınıf düzeyine uygun derslerin 30 dakikalık periyotlar halinde devam ettiği görülmektedir. Bu derslere ek olarak her gün ilk ve ortaokul düzeyinde uyum ve özel eğitim sınıflarına yönelik yayınların yapılması ve bütün sınıf düzeylerine uygun egzersiz saatlerinin de olduğu programdan elde edilen bilgiler arasındadır (MEB, 2020).

Milli Eğitim Bakanlığı Ortaöğretim Genel Müdürlüğü'nün (MEB OGM) yayımlanmış olduğu 03.07.2020 tarihli genelge doğrultusunda; Türkiye'de 2020-2021 Eğitim Öğretim Yılı'nın 31 Ağustos 2020 tarihinde başlaması planlanmıştır (MEB OGM, 2020). Öncelikle bütün sınıf düzeylerinde yüz yüze eğitim başlaması ön görülmüş ancak yine MEB OGM'nin 15.08.2020 tarihli yazısı gereğince bütün sınıf düzeylerinde uzaktan eğitim yoluyla faaliyetlerin düzenlenmesi, 21-25 Eylül tarih aralığında ise okul öncesi ve ilkökul 1. sınıf düzeyinde yüz yüze uyum eğitimlerinin başlaması kararı alınmıştır. Yaz tatili sonrası süreçte salgının Türkiye'de etkisini artırması yüz yüze eğitime geçiş sürecini zorlaştırmış ve tam zamanlı eğitim yerine öğrencilerin belirli günlerde okula gitmeleri, okula gitmedikleri günlerde EBA üzerinden yürütülen canlı dersler üzerinden eğitim öğretim faaliyetlerini yürütmeleri kararı alınmıştır. Ancak yine MEB OGM tarafından yayımlanan 19.11.2020 tarihli yazı gereğince 20 Kasım 2020 tarihinden itibaren bütün kurumlarda yüz yüze eğitim faaliyetlerine ara verilmesi ve yarıyıl tatiline kadar olan süreçte derslerin tamamının uzaktan çevrim içi olarak yürütülmesi kararlaştırılmıştır.

"Türkiye'nin Dijital Eğitim Platformu" olarak adlandırılan EBA "e-Dönüşüm Türkiye" kapsamında Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü (YEĞİTEK) tarafında bir çevrimiçi sosyal platform olarak 2012 yılında faaliyete geçirilmiştir. Bilgi ve teknolojinin hızla ilerlediği günümüz toplumlarında; bilgi toplumuna dönüşümün gerçekleşmesini, eğitim teknolojilerini planlı ve programlı bir politikayla yaygınlaştırmasını, eğitim ve öğretim içeriklerinin elektronik ortamlarda öğrencilerin erişimine sunulmasını sağlayan EBA, öğretmen ve öğrencilere çevrimiçi ve etkileşimli birçok olanak sunan, aynı zamanda ücretsiz bir sosyal eğitim platformudur (Demir, Özdiñç ve Ünal, 2018; Yavuz ve Coşkun, 2008; Yılmaz, 2013). Teknolojik kaynakların eğitimde daha verimli kullanılmasına yönelik yöntemler geliştirmeyi amaç edinen eğitim teknolojilerinin öneminin daha iyi anlaşıldığı son günlerde bir kitle iletişiminin söz konusu olduğu uzaktan eğitim aracı olan EBA'nın kullanıcılarına; zengin ve farklı içerikler sunmak, bireylerde bilişim kültürünün oluşumunu sağlamak, zengin bir arşivle derslere katkı sağlamak, bilginin yeniden yapılandırılması sürecine katkı sağlamak, farklı öğrenme stillerine sahip öğrencilere hitap edebilmek, öğretmenleri ortak bir paydada buluşturarak öğrencilerin eğitimine el birliğiyle destek vermelerini sağlamak genel amaçlarıdır (Ateş, Çerçi ve Derman, 2015; Girginer ve Özkul, 2004; Hızal, 1988).

İlgili alan yazın incelendiğinde, Türkiye’de gerek Covid-19 pandemi sürecindeki eğitim öğretim faaliyetleriyle ilgili gerekse de EBA’nın genel yapısıyla ilgili araştırmaların (Çiçek, Tanhan ve Tanrıverdi, 2020; Yurtbakan ve Akyıldız, 2020) var olduğu görülmektedir. Nitekim Çiçek ve diğerleri (2020) Covid-19 sürecinde öğrencilerin ve öğretmenlerin uzaktan eğitime ilişkin olumlu ve olumsuz görüşlere sahip olduklarını; öğrencilerin uykusuzluk, depresyon ve işsizlik gibi sorunlar yaşadıklarını, öğretmenlerin de psikolojik esneklik, kaygı gibi birtakım sorunlar yaşadıklarını ifade etmişlerdir. Yurtbakan ve Akyıldız (2020) ise Covid-19 sürecindeki uzaktan eğitim faaliyetlerini öğretmen, veli ve öğrenci boyutunda ele aldıkları çalışmada ders sürelerinin kısa olması, EBA üzerinden işlenen konuların yüzeysel olması ve öğretmen-veli-öğrenci iletişiminin kopuk olması gibi olumsuzlukları tespit etmişlerdir.

Türkiye’de 16 Mart 2020 tarihinden itibaren başlayan pandemi sürecinde yürütülen eğitim öğretim faaliyetlerine yönelik çalışmalar incelendiğinde, eğitim paydaşlarına (yönetici, öğretmen, öğrenci ve veli) birçok görev düştüğü, ders sorumlusu öğretmenlerin uzaktan eğitim uygulamalarını yaparken teknolojik bilgi yetersizliğinden dolayı zorlandıkları, öğrencilerin derslere devam durumlarının düşük seviyede olduğu, uzaktan eğitim faaliyetlerinin yürütüldüğü sistemlerin güvenlik ve birtakım alt yapı yetersizliklerine sahip olduğu ve ders işleyişinin aksadığı bu eksikliklerin giderilmesi gerektiği görülmektedir. Öte yandan okul yönetimlerinin öğretmenlerin var olan teknolojik araç-gereç kullanma yetersizliklerini gidermede bilgilendirici seminer vb. çalışmalar yürüttükleri, ayrıca yine öğretmenlerin bu süreçte motivasyon düşüklüğü yaşamamaları için çeşitli çalışmalar planladıkları elde edilen bilgiler arasındadır (Can, 2020; Durak, Çankaya ve İzmirli, 2020; Kırmızıgül, 2020; Külekçi Akyavuz ve Çakın, 2020; Özer ve Suna, 2020; Sarı ve Nayır, 2020).

EBA ile ilgili yürütülmüş olan araştırmalar incelendiğinde genel olarak portalın içerik ve tasarım yapısıyla ilgili oldukları görülmektedir (Aktay ve Keskin, 2016; Demir ve diğerleri, 2018; Tüysüz ve Çimen, 2016). EBA’ya giriş, içeriklerden faydalanabilme, sınıf düzeylerine göre içerik alt yapıları, öğrenci ve öğretmenlerin kullanma durumları gibi konuların da ele alındığı görülmektedir. 2019 Aralık ayından bu yana dünyayı etkisi altına alan COVID-19 küresel salgını birçok ülkede olduğu gibi Türkiye’de de birçok sektörde olumsuz etki bıraktığı gibi yüz yüze eğitim-öğretim faaliyetlerinin de bir süre duraklamasına sebep olmuş ve kısa bir süre içerisinde uzaktan eğitime başlanmıştır. Milli Eğitim Bakanlığı, 2012 yılından bu yana kullanılan EBA’yı birtakım altyapısal desteklerle güncelleyerek bu süreçte de öğretmen ve öğrencilerin hizmetine sunarak uzaktan eğitim faaliyetlerinde aktif olarak kullanılmasını sağlamıştır. İlkokul 1.sınıf düzeyinden 12. sınıf düzeyine kadar bütün sınıf düzeylerinde birçok çalışmanın yürütülebildiği EBA’yı kullanan öğretmenlerin sistem hakkındaki görüşleri bu süreçte önem arz etmektedir. Nitekim salgın sürecinde EBA’nın kullanımı artmış, yapılan güncellemelerle kullanıcılarına birçok farklı imkân sunulmaya başlanmıştır. Bu nedenle bu araştırmanın COVID-19 salgını sürecinde uzaktan eğitim faaliyetlerini EBA üzerinden yürüten sınıf öğretmenlerinin bu konuya yönelik görüşlerini alması ve süreç içerisinde düzenlemiş oldukları etkinliklerin içerikleri hakkında bilgi sahibi olunmasını sağlaması yönüyle literatüre katkıda bulunulacağı düşünülmektedir (Aktay ve Keskin, 2016; Ateş ve diğerleri, 2015; Bolat, 2016; Candeğer, Mete ve Büyükköse, 2017; Demir ve diğerleri, 2018; Pala, Arslan ve Özdiç, 2017; Yılmaz, 2013).

İlgili literatür incelendiğinde, EBA’nın salgın öncesi dönemde kullanımına yönelik çalışmalar olduğu görülmekle beraber, salgın döneminde de çeşitli eğitim kademelerinde uygulanması ve uygulanması esnasında karşılaşılan sorunlar veya eksikliklerle ilgili çalışmaların da olduğu ulaşılan bilgiler arasındadır. Sınıf öğretmenlerinin salgın süreci içerisinde aktif olarak kullandıkları EBA’ya yönelik görüşlerinin ele alınmasının gelecekte yapılacak çalışmalara ve sınırlı literatüre katkıda bulunulacağı düşünülmektedir.

Amaç

Bu araştırmanın amacı, sınıf öğretmenlerinin EBA (Eğitim Bilişim Ağı) hakkındaki bilgilerini ve COVID-19 küresel salgını sürecinde düzenlemiş oldukları uygulamaları ve uygulamalar esnasında karşılaşılan sorunları, ortaya çıkan sorunların giderilmesine yönelik yürütülen çalışmaları incelemektir.

Araştırmanın amacına bağlı olarak aşağıdaki alt problemlere cevaplar aranmıştır.

1. Sınıf öğretmenlerinin EBA’ya yönelik genel bilgileri nelerdir?

1. a. Sınıf öğretmenlerinin sınıf mevcuduna göre EBA kullanan öğrenci sayılarının oranı nedir?
1. b. Öğretmenlerin EBA hakkındaki bilgileri nasıldır?
1. c. Öğretmenlerin salgın öncesi dönemde EBA hakkındaki bilgileri nedir?
1. d. Öğretmenlerin salgın öncesi dönemde EBA kullanım durumları nasıldır?
1. e. Öğretmenler EBA kullanımını öğrenme sürecini nasıl geçirmişlerdir?

2. Sınıf öğretmenleri COVID-19 pandemi sürecinde EBA'yı nasıl kullanmışlardır?
 2. a. Öğretmenlerin EBA' da etkinlik yürüttüğü dersler hangileridir?
 2. b. Öğretmenlerin EBA'da kullandıkları etkinlik türleri nelerdir?
 2. c. Öğretmenlerin EBA'da yer alan etkinlikleri yeterli bulmalarına yönelik görüşleri nelerdir?
 2. d. Öğretmen görüşlerine göre öğrencilerin EBA'yı kullanamama gerekçeleri nelerdir?
 2. e. Öğretmen görüşlerine göre velilerin EBA'ya yönelik görüşleri nelerdir?
 2. f. Öğretmenlerin öğrenme güçlüğü yaşayan öğrencilerle ilgili EBA'da yürütmüş olduğu çalışmalar nelerdir?
3. Öğretmenlerin EBA'da yer alan uygulamaların özelliklerine yönelik görüşleri nelerdir?
 3. a. Öğretmenlerin EBA uygulamasında yapılabilecek değişikliklere yönelik görüşleri nelerdir?
 3. b. Öğretmenlerin salgın sonrası EBA kullanımına yönelik görüşleri nelerdir?

YÖNTEM

Bu araştırmada nitel araştırma yaklaşımı ve bu yaklaşıma bağlı olarak olgu bilim (fenomenoloji) yöntemi kullanılmıştır. Olgu bilimsel çalışmalarda, araştırmacılar katılımcılar tarafından tanımlanan bir olgu hakkındaki deneyimlerini rapor ederler. Olgular bireylerin içerisinde yaşadıkları dünyadaki olaylar, tecrübeler ve kavramlar olarak tanımlanabilir. Bu araştırmada olgu bilim yönteminin kullanılmasının nedeni; araştırmanın temelini oluşturan ve küresel ölçekte başta eğitim olmak üzere birçok sektörde derin etki yaratan Covid-19 salgınının, araştırmaya katılım gösteren sınıf öğretmenleri tarafından nasıl algılandığını ve salgın süresince kullanmakta oldukları uzaktan erişim ağı EBA hakkındaki deneyimlerini incelemektir (Ceylan ve Gündoğdu, 2018; Creswell, 2007; Yıldırım ve Şimşek, 2018).

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubu, nitel araştırma yaklaşımı içerisinde yer alan, ölçüt örnekleme yöntemine göre seçilmiştir. Olgu bilimin tercih edildiği araştırmalarda temel amacın ilk elden ve sübjektif bilgi toplanması olması nedeniyle, özellikle "ölçüt örnekleme" ve kartopu örnekleme" türlerinin kullanımı uygundur. Araştırmaya katılım gösterecek kişilerin çalışma amacına uygun olup olmadığının ön görüşmelerle tespit edilmesi ölçüt örnekleme türünde tavsiye edilen bir yöntemdir (Aydın Günbatır, 2019). Araştırmaya katılım gösteren katılımcıların EBA'da uzaktan eğitim sürecinde aktif olan sınıf öğretmenlerinden oluştuğu ele alındığında, ölçüt örneklemesinin araştırma desenine uygunluk göstereceği düşünülmektedir.

Araştırmanın çalışma grubunu Ardahan ili merkez ilçede yer alan 32 sınıf öğretmeni oluşturmaktadır. Araştırmaya katılım gösteren sınıf öğretmenlerinin isimler ya da herhangi bir bilgileri deşifre edilmemiştir. Araştırma kapsamında, katılım gösteren 32 öğretmen Ö1, Ö2, ..., Ö32 şeklinde kodlanmış, öğretmenlerin demografik bilgilerinin yanı sıra konuyla ilgili belirtmiş oldukları görüşlerden kodlar oluşturularak açıklamaya gidilmiştir. Çalışma grubuna ait demografik bilgiler aşağıda Tablo 2'de sunulmuştur:

Tablo 2.*Çalışma Grubuna Ait Demografik Bilgiler*

		f	%
Cinsiyet	Erkek	10	31
	Kadın	22	69
Sınıf Düzeyi	1	9	28
	2	12	37
	3	5	16
	4	6	19
	1-5 yıl	7	22
Hizmet Yılı	6-10 yıl	5	16
	11-15 yıl	4	13
	16-20 yıl	6	19
	21 ve daha fazla	10	30
Okul Öğrenci Sayısı	0-100	2	6
	101-200	7	22
	201-300	3	9
	301-400	7	22
	400 ve daha fazla	13	41
Okul Öğretmen Sayısı	1-5	4	13
	6-10	2	6
	11-15	2	6
	16-20	9	28
	21 ve daha fazla	15	47
Toplam		32	100

Tablo 2’de yer alan veriler incelendiğinde, ilkökul öğretmenlerinin COVID-19 sürecinde EBA’yı kullanma süreçlerine yönelik olarak yürütülen bu araştırmaya 10 erkek 22 kadın olmak üzere toplam 32 öğretmenin gönüllü katılım gösterdiği görülmektedir. Çalışma grubunu oluşturan katılımcılardan 12’sinin 2.sınıf, 9’unun 1.sınıf, 6’sının 4.sınıf ve 5’ininde 3.sınıf öğrencilerini okutan öğretmenlerin olduğu tablodan elde edilen bir diğer bulgudur. Ayrıca katılımcı öğretmenlerin hizmet yıllarına göre dağılımı incelendiğinde meslekte 21 ve daha fazla yılını çalışmakta olan öğretmenlerin daha fazla olduğu bunu sırasıyla 16-20 yıl, 1-5 yıl, 6-10 yıl ve 11-15 yıllarını çalışmakta olan öğretmenlerin oluşturduğu Tablo 2 aracılığıyla görülmekte olan bir başka durumdur. Çalışma grubunda yer alan öğretmenlerin ağırlıklı olarak 400’den fazla öğrencisi olan okullarda çalıştığı; okul öğretmen sayıları incelendiğinde de 21’den fazla öğretmeni olan okullardan katılımın daha fazla olduğu görülmektedir.

Verilerin Toplanması

Çalışmada veri toplama aracı olarak açık uçlu sorulardan oluşan anket formu kullanılmıştır. Bu tür yapıya sahip olan anketler katılımcıları belirli cevaplar vermekle sınırlandırmak yerine, onların konu hakkındaki duygu ve düşüncelerini ortaya çıkarmaya çalışan sorulardan oluşmaktadır. Katılımcılara cevap verme konusunda sunmuş olduğu esneklikler sebebiyle nitel araştırma yaklaşımı içerisinde kullanılan tekniklerle benzer özelliklere sahiptir (Ekiz, 2015). Açık uçlu anket soru formunda, her sorunun sonunda araştırmaya katılım gösteren bireyler için bir boşluk bulunur böylelikle kişilere kendi yanıtlarını verebilmeleri için fırsat sunulmuş olunur. Açık uçlu anket soru formuna katılımcılar serbestçe cevap verebilir ve bu durum araştırmacının beklemediği ve planlamadığı yanıtlar alabilmesini sağlamakta ayrıca konu hakkında daha geniş ve ayrıntılı bilgiler elde edilmesini kolaylaştırmaktadır (Büyüköztürk, 2005; Oğur ve Tekbaş, 2003). Araştırma verilerini toplamak amacıyla hazırlanan açık uçlu anket soru formunda katılımcı öğretmenlerin cinsiyetlerini, okuttukları sınıf düzeyini, hizmet yıllarını, okul öğrenci sayılarını ve okul öğretmen sayılarını içeren demografik sorular yer almakla birlikte öğretmenlerin EBA hakkındaki bilgilerini (açılımı, kuruluş tarihi vs.) almak, salgın öncesi dönemde EBA’yı kullanma durumlarını tespit etmek, salgın sürecinde EBA’yı daha çok hangi derslerde ve nasıl kullandıklarını öğrenmek amacıyla 12 adet soru sorulmuştur. Bu sorulardan bazıları şunlardır: EBA nedir? Bilgi veriniz (Açılımı, Kuruluş tarihi vb. hakkında). Salgın öncesi dönemde EBA hakkında ne kadar bilgiye sahiptiniz?, Salgın sürecinde EBA’da ağırlıklı olarak hangi dersler üzerine etkinlikler yürütüyorsunuz?, EBA’da yürüttüğünüz derslerin daha verimli olabilmesi için olması gerektiğini düşündüğünüz herhangi bir konu var mı? Açıklayınız.

Araştırmada veri toplama uygulamaları, hazırlanmış olan açık uçlu anket soru formlarının belirlenen okullardaki 50 sınıf öğretmenine elden teslim edilmesi ve gönüllülük esasına göre doldurmalarıyla gerçekleşmiştir. Hedeflenen 50 sınıf öğretmeninden 32 tanesi soruları cevaplamaya gönüllü olmuş ve formları doldurmuştur. Araştırmacı bu süreçte formu dolduran öğretmenlere iletişim bilgilerini paylaşarak yardım almak istedikleri bir soruyla ilgili bilgi verebileceğini belirtmiştir.

Bu araştırmaya katılım gösteren sınıf öğretmenlerinin kendilerine yöneltilen soruların yer aldığı açık uçlu anket sorularını içtenlik ve samimiyetle doldurdukları kabul edilmektedir. Ayrıca bu araştırma Doğu Anadolu bölgesindeki bir ilin Merkez ilçesine bağlı ilkokullarda görev yapan ve EBA kullanan sınıf öğretmenleriyle ve araştırmacı tarafından geliştirilen açık uçlu anket soru formuyla sınırlı tutulmuştur.

Verilerin Analizi

Bu araştırmada temel düzey analiz biçimlerinden olan betimsel analiz kullanılmıştır. Genellikle derinlemesine analiz gerektirmeyen verilerin işlenmesinde kullanılan betimsel analizde; bir konunun doğrudan resmedilmesi, tanımlanması ve açıklanması amaçlanmaktadır (Ekiz; 2015; Karataş, 2015). Betimsel analizde, araştırmada elde edilen veriler daha önceden belirlenen temalara göre özetlenip yorumlanmaktadır. Görüşülen veya gözlenen bireylerin görüşlerini doğrudan aktarmak amacıyla sık sık doğrudan alıntılara yer verilirken elde edilen bulguların düzenlenmiş ve yorumlanmış bir şekilde okuyucuya ulaşması hedeflenmektedir (Yıldırım ve Şimşek, 2018). Araştırmacı tarafından uygulanan açık uçlu anket soru formuna verilen cevaplar içeriklerinin benzerliklerine göre temalara ayrılmış, tematik çerçevelere göre veriler işlenmiş ve bulgular bu doğrultuda yorumlanmıştır.

Geçerlik ve Güvenirlik

Elde edilen sonuçların inandırıcılığı bir bilimsel araştırmanın en önemli ölçütlerinden birisidir. Geçerlik ve güvenilirlik de en yaygın kullanılan iki ölçüt olarak ele alınabilir. Nicel araştırmalarda bu durum veri toplama aracının ve araştırma deseninin test edilerek raporlaştırılmasıyla sağlanırken, nitel araştırmalarda bu inanırılık, araştırmacının yetkinliği gibi etkenler devreye girmektedir (Başkale, 2016). Bu araştırmanın geçerlik ve güvenilirliğini sağlamak amacıyla anket sorularının hazırlanmasında kapsamlı bir literatür taramasına gidilmiş, ayrıca sorular hazırlandıktan sonra konuya ilgili uzman görüşüne sunulmuştur. Ayrıca analiz ve raporlaştırma sürecinin sonunda, çalışmanın dışında kalan bir uzman görüşü alınarak elde edilen verilerin tutarlılığının sağlanması amacıyla elde edilen temalar alan yazın bulgularıyla karşılaştırılmıştır. Araştırmada katılımcılara yöneltilen sorularla ilgili olarak uzmanlardan alınan dönütler doğrultusunda sorularda gereğinden fazla ayrıntılar sadeleştirilmeye çalışılmış aynı aşamalar temalar üzerinde de işlemiş ve uzman görüşü doğrultusunda temalarda da sadeleştirmeye gidilmiştir.

Etik Kurul İzin Bilgileri

T.C. Trabzon Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu tarafından 11.06.2020 tarih ve 610399982-000-E.92 sayılı yazı gereğince etik açısından uygun bulunmuştur.

BULGULAR ve YORUM

Araştırmada elde edilen bulgular temalar ve bu temalar altında kodlar oluşturularak sunulmuş frekans ve yüzdelerle belirtilmiştir. Öğretmenlerin sınıf mevcutlarına göre EBA kullanım durumları, uygulama kullanımı esnasında karşılaştıkları sorunlar, uygulamada ağırlıklı olarak yürüttükleri dersler ve faydalandıkları kaynaklar (video, slayt vb.), velilerin canlı ders sürecine ilişkin görüşleri ve özel gereksinimli öğrencilere yönelik süreç içerisinde yapılan çalışmalar elde edilen bulgular arasındadır.

Öğretmenlerin Sınıf Mevcutlarına Göre EBA Kullanan Öğrenci Sayıları

Araştırmaya katılım gösteren öğretmenlerden sınıflarında EBA kullanan öğrencilerin mevcutları istenmiştir. Bu duruma yönelik öğretmen dönütleri Tablo 3'te sunulmuştur.

Tablo 3.

Öğretmenlerin Sınıf Mevcutlarına Göre EBA Kullanan Öğrenci Sayıları

	Sınıf Mevcudu	EBA kullanan öğrenci sayısı	Katılım oranı (%)
Ö11	18	2	11,11
Ö7	17	4	23,52
Ö14	33	8	24,24
Ö12	21	8	38,09
Ö25	15	6	40
Ö8	24	10	41,66
Ö27	19	8	42,10
Ö22	14	7	50
Ö10	25	13	52
Ö24	15	8	53,33
Ö16	17	10	58,82
Ö13	20	13	65
Ö15	32	21	65,62
Ö28	23	16	69,56
Ö9	18	15	83,33
Ö3	20	15	75
Ö26	20	17	85
Ö4	29	25	86,20
Ö17	30	26	86,66
Ö32	16	14	87,50
Ö21	25	22	88
Ö31	34	30	88,23
Ö20	29	26	89,65
Ö2	20	18	90
Ö1	21	19	90,47
Ö5	28	26	92,85
Ö23	16	15	93,75
Ö30	35	33	94,28
Ö19	31	30	96,77
Ö6	27	27	100
Ö18	32	32	100
Ö29	33	33	100

Tablo 3'te araştırmaya katılım gösteren 32 sınıf öğretmenin sınıf mevcutları ve sınıf mevcutları içerisindeki EBA'yı aktif olarak kullanan öğrenci sayıları sunulmuştur. Sınıf mevcutlarının 14-35 öğrenci arasında olduğu, sınıf mevcutlarına göre EBA kullanan öğrenci sayılarına bakıldığında 25 öğretmenin sınıfındaki öğrencilerin EBA kullanma yüzdelerinin %50 ile %100 olduğu görülmektedir. Çalışmaya katılım gösteren 7 öğretmenin sınıfındaki öğrencilerin büyük çoğunluğunun EBA'daki derslere aktif katılım göstermedikleri ve uzaktan eğitim faaliyetlerine katılmadıkları görülmektedir. Öğretmenler bu durumun öğrencilerin internet erişim problemi ve teknolojik araç-gereç yetersizliğinden kaynaklandığını belirtmişlerdir.

Öğretmenlerin EBA Hakkındaki Bilgileri

Araştırmaya katılım gösteren öğretmenlere EBA hakkındaki genel bilgi durumlarını içeren yöneltilmiş olan soruda genel olarak EBA'nın açılımı, kuruluş tarihi ve içeriğiyle ilgili düşüncelerin belirtildiği elde edilmiştir. Bu durum Tablo 4'te sunulmuştur.

Tablo 4.*Öğretmenlerin EBA Hakkındaki Bilgileri*

Kodlar	f	%
EBA'nın Açılımı	29	56
Kuruluş Tarihi	14	26
Online bilgi paylaşım platformu	6	12
Öğretmen ve öğrenciler için uzaktan eğitim platformu	3	6
Toplam	52	100

Tablo 4'te yer alan veriler incelendiğinde öğretmenlerin büyük bir çoğunluğunun EBA'nın açılımının Eğitim Bilişim Ağı olduğunu bildikleri görülmektedir. Öğretmenlerin EBA'nın hizmete sunulduğu yılla da ilgili olarak görüş belirttikleri görülmektedir. Ancak kuruluş tarihini belirten 14 öğretmenden 4 tanesinin platformun kuruluş yılı hakkında doğru bilgiye sahip olmadıkları; 2012 yılında kurulmuş olmasına rağmen 2016, 2014 ve 2011 gibi yıllardan bahsettikleri görülmüştür. Öğretmenler EBA'nın bir online bilgi paylaşım platformu olduğunu ve öğretmenler için hizmet içi eğitimler sunan uzaktan eğitim portalı olduğunu da belirtmişlerdir. Nitekim konuyla ilgili olarak Ö22 şu ifadeleri dile getirmiştir:

"EBA çocuklar için bir uzaktan eğitim platformu olmanın yanında biz öğretmenler için de bir hizmet içi eğitim platformu. Salgın döneminde birçok uzaktan eğitim faaliyetine katılarak çeşitli alanlarda sertifikalar edinmemi sağladı..."

Öğretmenler EBA'yı yalnızca kendilerine tanımlanan ders saatleriyle doldurmamış ve mesleki gelişimleriyle ilgili uzaktan hizmet içi eğitim faaliyetlerine katılmışlardır.

Öğretmenlerin EBA Hakkında Salgın Öncesi Bilgileri

Araştırmaya katılım gösteren öğretmenlerin salgın öncesi dönemde EBA hakkında bilgi sahibi olup olmama durumları incelenmek istenmiştir. Öğretmenlerin EBA hakkındaki bilgileri Tablo 5'te sunulmuştur.

Tablo 5.*Öğretmenlerin EBA Hakkında Salgın Öncesi Bilgileri*

Kodlar	f	%
Uyulama hakkında yeterli bilgi sahibi olma	15	47
Uygulama hakkında yeterli bilgi sahibi olmama	17	53
Toplam	32	100

Tablo 5'te verilen bilgiler incelendiğinde öğretmenlerin uygulama hakkında genel bilgilere (ünite kazanımlarıyla ilgili video, pdf vb. dokümanlar) sahip olduklarını belirttikleri görülmektedir. Uygulamayla ilgili genel bir bilgi birikimi olduğunu belirten Ö14 görüşlerini şu şekilde ifade etmiştir:

"Uygulama hakkında bilgi sahibiydim ancak; okuttuğum sınıf düzeyine hitap eden etkinlikler bulunmadığı için kullanmayı tercih etmedim..."

Tablo 5'teki bulgulardan bir diğeri de katılımcı öğretmenlerin uygulama hakkındaki bilgilerini "çok az" olarak belirtmeleridir. Nitekim katılımcı 32 öğretmenden 10'u uygulama hakkında yeterli bilgi sahibi olmadıklarını ifade etmişlerdir. Konuyla ilgili olarak Ö24 konuyla ilgili görüşlerini şu şekilde dile getirmiştir:

"Aktif olarak kullandığım bir uygulama değildi. İçerikleri hakkında da pek bir bilgi sahibi değildim. Sınıf içerisinde düzenleyeceğim etkinlikleri EBA dışındaki eğitim kanallarından temin ediyordum..."

Katılımcı öğretmenlerden bazıları da uygulama içeriklerini etkili bulmadıkları için sınıf ortamında kullanmadıklarını belirtmişlerdir. 32 katılımcı öğretmenden 4'ü EBA'yı salgın öncesi dönemde de etkin olarak kullandıklarını ifade etmiş; uygulama içerisindeki video vb. materyalleri ders sırasında aktif olarak kullandıklarını ayrıca bir katılımcı öğretmen de hizmetçi eğitim faaliyetlerinde etkin bir uygulama olduğunu belirtmiştir.

Öğretmenlerin Salgın Öncesi EBA Kullanım Durumları

Araştırmaya katılım gösteren öğretmenlerin salgın öncesi dönemde EBA kullanımına ilişkin olarak aktif kullanma, nadiren kullanma ve hiç kullanmama durumlarına ilişkin bilgiler Tablo 6'da sunulmuştur.

Tablo 6.

Öğretmenlerin Salgın Öncesi EBA Kullanım Durumları

Kodlar	f	%
Nadiren kullanma	14	44
Hiç kullanmama	12	38
Aktif olarak kullanma	6	18
Toplam	32	100

Tablo 6'da sunulan veriler incelendiğinde öğretmenlerin salgın öncesi dönemde EBA'yı içerik olarak yetersiz olarak görme, öğrencilerin evde internet imkânlarının olmaması gibi nedenlerden dolayı nadiren kullanma ya da hiç kullanmama durumlarının ağırlıklı olduğu görülmektedir. Katılımcı öğretmenlerden 6'sı uygulamayı derslerinde aktif olarak kullandıklarını belirtmişlerdir. Salgın öncesi dönemde EBA'yı nadir olarak kullanan öğretmenlerden Ö24 görüşlerini şu şekilde ifade etmiştir:

"Aktif olarak kullanmıyordum. Genellikle okuttuğum sınıf düzeyine göre etkinlikler içermiyordu. Sınıf düzeylerine göre olan içeriklerinde öğrenciler için yeterli olduğunu düşünmüyorum, farklı siteleri tercih ediyordum..."

EBA'yı kullanmadığını belirten katılımcı öğretmenlerin bir kısmı uygulama içerisindeki etkinliklerin yeterli düzeye olmadığını belirtirken bir kısmı da öğrencilerin internet erişim imkânlarının olmamasından dolayı uygulamayı tercih etmediklerini belirtmişlerdir. Katılımcı öğretmenlerden Ö7 duruma ilişkin olarak şu açıklamayı yapmıştır:

"Öğrencilerimin internete erişim imkânları kısıtlı ya da hiç yoktu. Paylaşacağım etkinlik ve videoları göremeyeceklerini düşündüğüm için uygulamayı kullanmadım..."

Katılımcı öğretmenlerden bazıları EBA'da yer alan içerikleri aktif olarak derslerinde kullandıklarını belirtmiş ve bunların; konu anlatımı, pekiştirme gibi durumlarda fayda sağladığı görüşlerini belirtmişlerdir.

Öğretmenlerin EBA Kullanımını Öğrenme Süreçleri

Araştırmaya katılım gösteren öğretmenlere yöneltilen bir diğer soru EBA'yı kullanabilmek için herhangi bir eğitim alıp almadıklarıyla ilgilidir. Bu soru karşısında öğretmenler "Evet eğitim aldım" ya da "Hayır eğitim almadım" şeklinde açıklamalar yazmışlardır. Tablo 7'de bu durum "Evet" ve "Hayır" şeklinde iki kısma ayrılmış ve sunulmuştur:

Tablo 7.

Öğretmenlerin EBA Kullanımını Öğrenme Süreçleri

Kodlar	f	%	
Evet	Seminer aracılığıyla	6	19
	Videolar aracılığıyla	6	19
	Okul idaresi aracılığıyla	4	12
Hayır	Kendi imkânlarıyla	15	47
	Diğer öğretmenlerden	1	3
Toplam	32	100	

Araştırmaya katılım gösteren öğretmenlere yöneltilen bir diğer soruda salgın sürecinde EBA'yı nasıl kullanacaklarına yönelik herhangi bir birimden bilgilendirme alıp almamaları durumudur. Tablo 7'de verilen bulgular incelendiğinde bu soruya "Evet" veya "Hayır" cevabını veren öğretmenlerin sayılarının eşit olduğu görülmektedir. EBA'yı nasıl kullanacaklarına ilişkin bilgilendirmeleri bağlı buldukları İl Millî Eğitim Müdürlükleri aracılığıyla düzenlenen seminerlerle öğrendiklerini belirten öğretmenlerin yanı sıra, uygulama hakkındaki bilgilendirmeleri Youtube vb. kanallarda bulunan videolarla öğrendiklerini belirten öğretmenlerin

oldukları; ayrıca okul idarelerinin de bilgilendirme çalışmaları yürüttükleri ifade edilen görüşler arasındadır. EBA kullanımıyla ilgili seminer çalışmasına katıldığını belirten Ö10'un görüşleri şu şekildedir:

“Salgın sürecinde EBA'nın tanıtımını İl Milli Eğitim Müdürlüğümüz seminer olarak yapmıştı. Uygulama kullanımına seminer sonrası başladım...”

Tablo 7'de yer alan bir diğer bulgu ise öğretmenlerin büyük bir çoğunluğunun süreç içerisinde EBA kullanımına yönelik herhangi bir bilgilendirme toplantısı ya da sunumuna katılmadığı ve uygulamayı kendi imkânlarıyla, deneme-yanılma yoluyla öğrendikleri görülmektedir. Konuyla ilgili olarak Ö15 şu ifadeleri kullanmıştır:

“Hiçbir kanaldan bilgilendirme almadım veya izlemedim, Tamamen kendi kendime kullanarak, deneme-yanılma yoluyla öğrendim. Hatta tam olarak bilmediğim işlevleri de var...”

Katılımcı öğretmenlerden biri ise herhangi bir bilgilendirme çalışmasına katılmadığını uygulamanın kullanımı hakkındaki bilgilendirmeleri diğer öğretmenlerden edindiğini belirtmiştir.

EBA'da Etkinlik Yürütülen Dersler

Katılımcı öğretmenlerden EBA'DA hangi derslerde etkinlik yürüttükleri istenmiştir. Öğretmenlerin EBA'da hangi derslerde etkinlik yürüttüklerini gösteren bilgiler Tablo 8'de sunulmuştur.

Tablo 8.

EBA'da Etkinlik Yürütülen Dersler

Kodlar	f	%
Matematik	21	30
Türkçe	19	27
Fen Bilimleri	10	14
Hayat Bilgisi	8	11
İlk Okuma Yazma	7	10
Sosyal Bilgiler	4	5
İngilizce	2	3
Toplam	71	100

Tablo 8'de yer alan veriler incelendiğinde öğretmenlerin EBA'da en fazla (% 30) içerik kullandıkları dersin matematik olduğu görülmektedir. Nitekim 32 öğretmenden 21'inin görüşleri bu şekildedir. Katılımcı öğretmenlerden Ö2, EBA'da ağırlıklı olarak matematik dersine ilgili içerikleri kullanma gerekçesini şu şekilde ifade etmektedir:

“Salgın sürecinde EBA'da matematik ağırlıklı ders işliyorum. Türkçe etkinlikler ev ödevi olarak kalıyor. Velilerin birçoğu Türkçe dersine yardımcı olabiliyor. Ama matematik dersinde yardımcı olamayabiliyorlar.”

Öğretmenlerin matematik dersinden sonra en fazla etkinlik kullandıkları dersin Türkçe olduğu görülmektedir. Öğretmenler Türkçe dersine ilgili okuma-yazma etkinliklerini yapmak için uygulamanın oldukça faydalı olduğunu ve Türkçe'nin ana derslerden olması nedeniyle ayrı bir önem arz ettiğini, üzerinde fazla durulması gereken bir disiplin olduğu görüşlerini de dile getirmişlerdir. Öğretmenlerin sırasıyla Fen Bilimleri, Hayat Bilgisi, İlk Okuma Yazma, Sosyal Bilgiler ve İngilizce derslerinde de EBA üzerinden derslerini yürüttükleri Tablo 8'den elde edilen bir diğer bulgudur.

EBA'da Kullanılan Etkinlik Türleri

Araştırmaya katılım gösteren öğretmenlerden daha çok hangi etkinlik türleri üzerinden dersleri anlattıkları istenmiştir. Öğretmenlerin EBA'da kullandıkları etkinlik türlerini gösteren bilgiler Tablo 9'da sunulmuştur.

Tablo 9.

EBA’da Kullanılan Etkinlik Türleri

Kodlar	f	%
Test	19	28
Konu anlatımı	19	28
Powerpoint sunuları	16	23
Video içerikleri	14	21
Toplam	68	100

Tablo 9’da yer alan bilgiler incelendiğinde öğretmenlerin EBA kullanımı sırasında genellikle tek bir yönetime bağlı kalmadıkları birden çok yöntemi ders sunumu sırasında bir arada kullandıkları görülmektedir. Konuyla ilgili olarak Ö7 şu ifadeleri dile getirmiştir:

“Genellikle ders sunumu sırasında konu anlatımını güçlendirmek için powerpoint ve videoları kullanıyorum. Öğrencilerimin konuyu anlayıp anlamadıklarını belirlemek içinse ölçme değerlendirme aracı olarak online testlerden yardım alıyorum...”

Öğretmenlerin büyük bir çoğunluğu konu bitiminde online testlerden faydalanmaktadır. Ayrıca PowerPoint sunuları ve video içeriklerini de konuların daha iyi anlaşılabilmesi için tercih etmektedirler.

Öğretmenlerin Etkinliklerini Yeterli Bulma Durumları

Katılımcı öğretmenlere yöneltilen bir diğer soru da EBA’da yürütmüş oldukları etkinliklerin etkililiğiyle ilgilidir. Öğretmenler bu soruya cevap olarak “Evet yeterli buluyorum” ya da “Hayır yeterli bulmuyorum” yazarak alt açıklamalarda bulunmuştur. Soruyla ilgili yanıtlar aşağıda Tablo 10’da “Evet” ve “Hayır” başlıkları içerisinde alt başlıklar halinde sunulmuştur.

Tablo 10.

Öğretmenlerin Etkinliklerini Yeterli Bulma Durumları

	Kodlar	f	%
Evet	Öğrenci ilgisini çekebilme	6	19
	Etkileşimli ortam	6	19
Hayır	Zaman yetersizliği	7	22
	İnternet erişim problemleri	6	19
	Materyal eksiklikleri	4	12
	Etkisiz sınıf yönetimi	2	6
	Bilgisayar kullanma problemi	1	3
Toplam		32	100

Tablo 10’da verilen bilgiler incelendiğinde öğretmenlerin büyük bir çoğunluğunun EBA’da yürütmüş oldukları etkinlikleri yetersiz buldukları görülmektedir. Öğretmenler bu durumu zamanın yetersizliği, yaşadıkları internet erişim problemleri nedeniyle öğrencilerin tamamının katılım sağlayamaması, materyal eksiklikleri, sınıfın tamamına erişememe ve öğrenci dikkatini sağlayamamaktan kaynaklanan sınıf yönetim problemleri ve bilgisayar kullanımına hâkim olamamaktan kaynaklanan problemler şeklinde sıralamaktadırlar. Ö23 konuya ilişkin görüşlerini şu şekilde ifade etmektedir:

“Hayır, yeterli bulmuyorum. Videoları açmakta sorun yaşıyorum. Giriş ve çıkışlarda aşırı vakit kaybı oluyor. Bazı öğrenciler giriş yapamıyor. Sınıf kontrolünü sağladım derken zaman yetmiyor. Yüz yüze eğitimin vermiş olduğu etkiyi sağlamıyor...”

Katılımcı öğretmenlerden 12 tanesi uygulamada yürütmüş oldukları etkinlikleri etkili bulmakta ve öğrencilerin bilgisayar ortamında daha çok dikkatlerini toplayabildiklerini belirtmekte bunu sağlayabilmek için sürekli etkileşimli etkinliklere yer verdiklerini belirtmektedirler. Yürütmüş olduğu etkinliklerin yeterli olduğunu ifade eden Ö5’in görüşleri şu şekildedir:

“Uygulamayı ve yürütmüş olduğum etkinlikleri yeterli buluyorum. Düzenlemiş olduğum etkinlikleri karşılıklı etkileşime dayalı olarak yürütüyorum. Öğrencileri daha aktif hale getiriyorum...”

Öğrencilerin EBA'yı Aktif Olarak Kullanmama Durumları

Katılımcı öğretmenlere yöneltilen sorulardan bir diğeri de EBA'yı aktif olarak kullanmayan öğrencilerde bu duruma neden olan gerekçeleri belirtmelerdir. Öğrencilerin EBA'yı aktif kullanmama sebeplerini içeren bilgiler Tablo 11'de sunulmuştur.

Tablo 11.*Öğrencilerin EBA'yı Aktif Olarak Kullanmama Durumları*

Kodlar	f	%
İnternet erişim sorunları	30	94
Uygulama kullanımı sorunu	1	3
Aile ilgisizliği	1	3
Toplam	32	100

Tablo 11'de yer alan bilgiler incelendiğinde öğretmenlerin tamamına yakını öğrencilerinin EBA'ya erişim konusunda internet erişiminden kaynaklı sorunlar yaşadıklarını ifade etmiştir. Öğrencilerinin bilgisayar, tablet ve telefona sahip olmaması nedeniyle derslere katılmadıklarını bu cihazlara sahip olsalar da internet bağlantıları olmadığını belirtmişlerdir. İnternet erişim sorunlarının yanında bazı öğrenci velilerinin konuya ilgisiz olmalarının da canlı dersler üzerinde olumsuz etki yarattığını dile getiren Ö24:

“Öğrencilerin hepsinin evinde internet yok. Bazı öğrencilerimin tablet veya bilgisayarı da olmadığı için derslere katılmıyorlar. Ayrıca bazı velilerin önem vermemesi de öğrencilerin giriş yapmamasında etkili...” şeklinde konuyla ilgili görüşlerini belirtmiştir.

Öğretmen Görüşlerine göre Velilerin EBA'ya Yönelik Görüşleri

Araştırmada katılımcı öğretmenlere yöneltilen bir diğer soru da öğrenci velilerinin EBA'ya yönelik görüşleridir. Öğretmenlerin vermiş olduğu cevaplar “Olumlu” ve “Olumsuz” şeklinde iki ana başlığa bölünmüş ve alt başlıklar halinde Tablo 12'de sunulmuştur:

Tablo 12.*Öğretmen Görüşlerine göre Velilerin EBA'ya Yönelik Görüşleri*

	Kodlar	f	%
Olumlu	Çalışmaları destekliyor-takip ediyorlar	13	41
Olumsuz	Çalışmalara dönüt vermiyorlar	12	38
	Yüz yüze eğitim talep ediyorlar	7	21
Toplam		32	100

Tablo 12'de yer alan bulgular incelendiğinde öğrenci velilerinin birçoğunun EBA'da yürütülen canlı ders sürecine yönelik olarak olumlu fikirlere sahip olmadığı görülmektedir. Nitekim 12 katılımcı öğretmen, öğrenci velilerinin verilen ödevlendirmeleri ve dersleri takip etmediklerini bu nedenle dönüt vermediklerini belirtmiştir. Ayrıca 7 katılımcı öğretmen de, velilerinin yüz yüze eğitim faaliyetlerinin gerekli olduğunu EBA'da yürütülen canlı ders faaliyetlerinin yeterli olmadığını ifade ettiklerini belirtmiştir. Konuyla ilgili olarak Ö9 şu ifadeleri dile getirmiştir:

“Çocukların derse ilgisinin ekran karşısında sağlanamadığını belirten velilerim var ki bu çok doğru. Ayrıca bazı velilerim öğrencilerin ödev takibini yapmıyorlar. Öğrencilerimin yaş grubu oldukça küçük bu yüzden evde kesin takip ve destek gerekiyor ancak bazı velilerim çocuklarına karşı bu konuda oldukça ilgisiz...”

Katılımcı öğretmenlerin çoğunluğu velilerinin EBA'yı yetersiz bulduğunu ifade etse de bazı öğretmenler velilerinin süreci olumlu bulduğunu ve desteklediklerini de ifade etmektedir. Katılımcı öğretmenlerden Ö2 durumu şu şekilde ifade etmektedir:

“Velilerim çalışmalarına birebir katılım gösteriyorlar. Canlı derslerin devam etmesini istiyorlar. Okulun hastalığın bulaşması açısından riskli olduğunu düşünüyorlar...”

Ayrıca katılımcı öğretmenler kurmuş oldukları WhatsApp grupları aracılığıyla velilerle sürekli irtibat halinde kaldıklarını, ders saatleri ve ödevlendirmelerle ilgili bilgileri bu gruplardan bildirdiklerini de ifade etmişlerdir.

Canlı Dersleri Daha Verimli Hale Getirebilmek için Yapılması Gerekenler

Öğretmenlerden istenilen bir diğer cevap da EBA’da yürütülen canlı dersleri daha verimli hale getirebilmek için önerilerinin neler olduğudur. Araştırmaya katılım gösteren öğretmenlerin EBA’da yürütülen canlı dersleri daha verimli hale getirilebilmesi için belirttikleri görüşler Tablo 13’de sunulmuştur.

Tablo 13.

Canlı Dersleri Daha Verimli Hale Getirebilmek için Yapılması Gerekenler

Kodlar	f	%
Ders içeriklerinin arttırılması	12	38
İnternet erişim sorunlarının çözülmesi	6	19
Ders sürelerinin uzatılması	5	15
Velilerin bilgilendirilmesi	4	13
Teknik altyapı sorunlarının giderilmesi	3	9
Öğretmenlerin bilgilendirilmesi	2	6
Toplam	32	100

Tablo 13’e göre araştırmanın katılımcı öğretmenlerine yöneltilen bir diğer soru da EBA’da yürütülen canlı derslerin nasıl daha verimli hale getirilebileceğiyle ilgilidir. Öğretmenler bu konuya ilişkin olarak farklı görüşler dile getirmişlerdir. Katılımcıların, canlı derslerin daha verimli olabilmesi için en azla belirttikleri görüş EBA uygulaması içerisinde yer alan videoların arttırılması, etkileşimli interaktif oyunların kullanıma sunulmasıdır. Öğretmenlerin ders sürecini daha etkili kılabilmek için üzerinde durduğu bir diğer nokta öğrencilerin tamamının derse katılım sağlayabilmesi için internet erişiminin sağlanması hususunda tablet, bilgisayar gibi teknolojik araç-gereç desteğinin sunulmasıdır. Ayrıca öğretmenler ders saatlerinin sürelerinin yetmediğini sürelerin uzatılması gerektiğini ya da süre sınırının olmamasının daha faydalı olabileceğini ifade etmişlerdir. Öğrenci velilerinin ve öğretmenlerin EBA kullanımı hakkında bilgilendirilmesine yönelik çalışmalar yürütülmesi ve uygulamada var olan teknik alt yapı problemlerinin çözülmesinin de derslerin daha verimli hale gelmesinde etkili olabileceği görüşleri de belirtilen fikirler arasındadır.

Öğretmenlerin Salgın Sonrası EBA Kullanımına Yönelik Görüşleri

Çalışmaya katılım gösteren öğretmenlere salgın sonrası normalleşme döneminde EBA’yı aktif olarak derslerinde kullanma durumlarına yönelik soru yöneltilmiş ve öğretmenler “Düşünüyorum, Düşünmüyorum” şeklinde cevaplar vererek gerekçelerini açıklamışlardır. Bu durum Tablo 14’te sunulmuştur:

Tablo 14.

Öğretmenlerin Salgın Sonrası EBA Kullanımına Yönelik Görüşleri

	Kodlar	f	%
Düşünüyorum	Faydalı içerikler	8	25
	Tekrar amaçlı kullanım	5	16
	Ödev paylaşımı	4	13
	Konu tekrarı	1	3
	Online test	1	3
Düşünmüyorum	İnternet erişimi	5	15
	İçerik yetersizliği	4	13
	Teknik altyapı sorunları	3	9
	Farklı kanallar	1	3
Toplam		32	100

Tablo 14’te yer alan bulgular incelendiğinde öğretmenlerin 19 tanesinin salgın sonrasında da EBA’yı aktif olarak kullanmayı düşündüklerini belirttikleri görülmektedir. Uygulamada yer alan video ders içeriklerinin öğrencilerinin dikkatini çekmede etkili olması, konu tekrarı ve pekiştirme için faydalı materyaller düzenlenebilmesi, ödev paylaşımı ve online testler aracılığıyla öğrenci takibinin yapılabilmesi gibi imkanlar nedeniyle öğretmenlerin salgın sonrasında da aktif olarak kullanabilecekleri bir uygulama olarak görülmektedir.

Uygulamanın sağladığı faydaları ve salgın sonrasında da aktif olarak kullanabileceğini belirten Ö2'nin görüşleri şu şekildedir:

"Aslında sanal ortamda test çözmek, sınav olmak çocukların çok hoşuna gitti. Salgından sonra bu tarz uygulamaları devam ettirmeyi düşünüyorum. Ayrıca ödev paylaşımlarına da buradan devam edebilirim. Öğrencilerimin tamamı uygulamaya erişim ağılayabiliyor..."

Araştırmaya katılan 32 öğretmenden 13'ü ise salgın sonrası dönemde başlayacak olan yüz yüze eğitim faaliyetleri sürecinde öğrencilerin internet erişim sorunları, içerik yetersizliği, uygulama var olan teknik altyapı sorunları gibi nedenlerden dolayı EBA'yı tercih etmeyeceklerini belirtmişlerdir. Ayrıca katılımcı öğretmenlerden biri de farklı eğitim kanallarını eğitim öğretim faaliyetlerinde kullanacağını belirtmiştir. Konuyla ilgili olarak Ö26 şu ifadeleri dile getirmiştir:

"Düşünmüyorum. Dijital ortamın eğitimdeki etkisinin az olduğunu düşünüyorum. Sınıftaki öğrencilerimin tamamı erişim sağlayamıyor. Yüz yüze eğitimin vermiş olduğu etkiyi vermiyor. İçerik açısından da yetersiz olduğunu düşünüyorum..."

Öğretmenlerin Öğrenme Güçlüğü Yaşayan Öğrencilerle İlgili Yaptıkları Çalışmalar

Araştırmada ele alınan konulardan bir diğeri de katılımcı öğretmenlerin sınıflarında öğrenme güçlüğü yaşayan öğrencilerle ilgili yapmış olduğu çalışmaları belirtmeleridir. Öğretmenlerin öğrenme güçlüğü yaşayan öğrencilerle ilgili çalışmalarına ilişkin bilgiler Tablo 15'te sunulmuştur.

Tablo 15.

Öğretmenlerin Öğrenme Güçlüğü Yaşayan Öğrencilerle İlgili Yaptıkları Çalışmalar

Kodlar	f	%
Bireysel canlı ders	7	30
Özel çalışma yaprakları	7	30
Ailelerle sürekli iletişim	7	30
İrtibat kuramama	2	10
Toplam	23	100

Araştırma grubunu oluşturan 32 katılımcı öğretmenden 9 tanesi sınıflarında öğrenmeye güçlüğü yaşayan öğrenci olmadığını belirtmiştir. Sınıflarında öğrenme güçlüğü yaşayan 23 katılımcı öğretmenden 7 tanesi süreci Zoom, WhatsApp gibi farklı iletişim kanalları aracılığıyla birebir canlı derslerle yürüttüklerini ifade ederken, 7 katılımcı öğretmen öğrencilerin evlerine özel çalışma yapraklarını ulaştırdıklarını belirtmişlerdir. Diğer 7 katılımcı öğretmense ailelerle sürekli iletişim halinde kalarak öğrenci takibini yaptıklarını ifade etmişlerdir. Tablo 15'te dikkat çeken bir nokta ise 2 katılımcı öğretmenin öğrenme güçlüğü yaşayan öğrencilerine ve ailelerine ulaşamaması – iletişim kuramaması durumlarıdır. Konuyla ilgili olarak Ö8 şu ifadeleri kullanmıştır:

"2 tane özel öğrencim var. Bir öğrencimin ailesi köyde yaşıyor ve kendileri de engelli bu yüzden iletişime geçemedim. Diğer öğrencimin de ailesi internet-bilgisayar yok diyerek benimle daha sonrasında hiçbir şekilde irtibata geçemedi..."

SONUÇ ve TARTIŞMA

Küresel Covid-19 salgınının büyük oranda etki gösterdiği ülkelerden birisi de Türkiye'dir. Ülkede ilk vakanın görüldüğü tarih olan 11 Mart 2020 gününden itibaren geniş çaplı önlemler alınmış ve ulaşım, sanayi gibi birçok alanda faaliyetler durdurulmuştur. 15 Mart 2020 tarihinden itibaren bütün eğitim kademelerinde yüz yüze eğitime ara verilmesi kararı alınmış ve eğitimin uzaktan televizyon, internet gibi kanallar aracılığıyla yürütülmesi kararlaştırılmıştır. Okul öncesi düzeyden lise son sınıf düzeyine kadar olan yaklaşık 18 milyon öğrencinin etkilendiği bu durumun olumsuz etkilerini azaltmak için bakanlık tarafından 2012 yılında hayata geçirilen Eğitim Bilişim Ağı (EBA) hizmete sunulmuş ve uzaktan eğitim faaliyetlerinin bu uygulama ile devam ettirilmesi kararı alınmıştır. Ancak her ne kadar EBA daha önce hizmete sunulmuş olsa da uygulamanın böylesi fazla bir öğrenci sayısını karşılayacak bir alt yapı kapasitesi olmamakla birlikte eğitim paydaşlarının da (idare, öğretmen, veli, öğrenci) bu uygulamayı kullanabilecek yeterli bilgi sahibi olmadığı söylenebilir. Ayrıca birçok öğrencinin evlerinde ya da yaşadıkları bölgede internet alt yapısına sahip olmadığı için derslere katılım gösteremediği

düşünülmektedir. Bu durum EBA TV kanallarıyla ve bakanlık aracılığıyla sunulan diğer hizmetlerle giderilmeye çalışılmıştır (MEB, 2020).

Milli Eğitim Bakanlığı Strateji Geliştirme Daire Başkanlığının 4 Eylül 2020 tarihli verilerine göre Türkiye’de ilkököl düzeyinde örgün eğitime katılan öğrenci sayısı 5,5 milyon, sınıf öğretmenleri sayısıysa 309 bin civarındadır. Bu sayının gerek toplam öğrenci gerekse de toplam öğretmen sayısının üçte biri olduğunu söylemek mümkündür. Nitekim Türkiye’de öğretmen sayısı 1,2 milyon dolayındadır. Böylesi bir kitlenin uzaktan eğitim hizmetleri aracılığıyla eğitim öğretim faaliyetlerini sürdürmesi gerek kişisel gerekse de donanımsal olarak sağlam bir alt yapıya sahip olmayı gerektirir. EBA’yı iyileştirme çalışmaları süreç içerisinde devam etmektedir (Milli Eğitim Bakanlığı Strateji Geliştirme Başkanlığı, 2020).

Bu araştırmada yer alan sorular da sınıf öğretmenlerine yöneltilmiş ve EBA ilgili kullanım durumlarını tespit etmek amaçlanmıştır. Araştırmadan elde edilen cevaplar aracılığıyla öğretmenlerin; genel olarak uygulamanın ismi, kuruluş tarihi ve içeriği hakkında bilgi sahibi oldukları; salgın öncesi dönemdeyse uygulamayla ilgili fazla bilgi sahibi olmadıkları, uygulamayı nadiren kullandıkları görülmüştür. Öğretmenler EBA ile ilgili kullanım bilgilerini Bakanlık teşkilatlarının düzenlemiş olduğu seminerler, eğitici videolar ve okul idarelerinin hazırlamış olduğu online eğitimler aracılığıyla öğrendiklerini ifade etmişlerdir. Nitekim Kırmızıgül (2020) de yapmış olduğu çalışmada salgın süreciyle başlayan uzaktan eğitim sürecinde yetkililerin almış oldukları önlemlerle birlikte öğretmenlerin sürece entegre olabildikleri ve uygulama hakkında bilgi sahibi olduklarını görmüştür. Araştırmadan elde edilen bir diğer sonuç, EBA’da etkinlik yürütülen derslerin ağırlıklı olarak Türkçe ve Matematik olduğu yönündedir. Katılımcı öğretmenlerin bir bölümü en fazla etkinliğin matematik dersinde yürütüldüğünü ifade ederken bir kısmı da ise Türkçe dersinde etkinlik kullandığını belirtmiştir.

Araştırmaya katılım gösteren öğretmenler EBA’da kullandıkları etkinlik türleri olarak test, konu anlatımı, powerpoint sunuları ve video içeriklerini aktif olarak kullandıklarını belirtmişlerdir. Elde edilen sonuçlar, Aktay ve Keskin’in (2016) EBA’nın içerik yapısıyla ilgili yürütmüş oldukları araştırma sonuçlarıyla örtüşmektedir. Nitekim onlar da EBA’da yer alan içerik bölümlerinin haber, video, görsel, ses, konu testleri, e-kitap ve e-dergi gibi dokümanlara erişim imkânlarının uygulama içerisinde yer aldığını dile getirmişlerdir.

Araştırma sonuçlarına göre katılımcı öğretmenlerin yürütmüş oldukları etkinlikleri zaman yetersizliği, internet erişim problemleri, materyal eksiklikleri, etkisiz sınıf yönetimi ve bilgisayar kullanma problemleri gibi sorunlar nedeniyle büyük oranda yetersiz buldukları ortaya çıkmıştır. Benzer şekilde Altıntaş Yüksel’in (2021) yapmış olduğu çalışmada öğretmenlerin teknolojik materyalleri kullanmadaki yetersizlikleri sebebiyle uzaktan eğitim sürecinde sorunlar yaşadıkları sonucuna ulaşmıştır. Ayrıca bu çalışmayla benzer olarak öğretmenlerin sürekli olarak öğrencileriyle etkileşim halinde olması salgın süreci boyunca öğrencileriyle olan bağlarını koparmaması da yine bu çalışmaya benzer olarak elde ettiği sonuçlar arasındadır.

Araştırmaya katılım gösteren öğretmenler öğrencilerinin internet erişim sorunlarından kaynaklı olarak derslere katılım göstermediğini belirtmiştir. Ayrıca öğrencilerin uygulamayı kullanmada eksikliklerinin olması ve bazı ailelerin ilgisizliği de EBA ile yürütülen uzaktan eğitim sürecini etkileyen olumsuz etkenler arasında yer almaktadır. İlgili literatür incelendiğinde uzaktan eğitim süreciyle ilgili yürütülen araştırmalarda genel olarak öğrencilerin internet alt yapı eksikleri nedeniyle derslere tam katılım sağlayamadıkları bu araştırmaya benzer olarak görülen sonuçlar arasındadır (Altıntaş Yüksel, 2021; Serçemeli ve Kurnaz, 2020; Durak ve diğerleri, 2020; İnci Kuzu, 2020; Kürtüncü ve Kurt, 2020).

Araştırmadan elde edilen bir diğer sonuçsa öğrenci velilerinin uzakta eğitim sürecine yönelik görüşleridir. Katılımcı öğretmenlerin bir kısmı öğrenci velilerinin uzaktan eğitim sürecine destek verdiğini belirtirken bir kısmı da öğrenci çalışmalarına yönelik olarak dönüt vermediklerini ve yüz yüze eğitim talep ettiklerini belirtmişlerdir. Özellikle ilkököl grubu öğrencilerin uzaktan eğitim sürecinde çalışmalarını daha nitelikli olarak yürütebilmeleri için aile ilgisi ve desteği şarttır. Akça ve Akgün (2020) uzaktan eğitim sürecine yönelik olarak yürütmüş oldukları çalışmada öğrencilerin süreçten kopmaması için aile desteği ve ilgisinin gerekli olduğunu, ailelerin öğretmen ve öğrenciler arasındaki boşluğu doldurarak öğrencilerin derslerde yaşadıkları teknik sorunları gidermede önemli bir rol üstlendiklerini belirtmişlerdir.

Katılımcı öğretmenler EBA’da yürütülen canlı derslerin daha verimli hale getirilebilmesi ve salgın sonrası süreçte de aktif olarak kullanılabilmesi için; uygulamada yer alan ders içeriklerinin artırılmasını, var olan internet erişim ve alt yapı sorunlarının giderilmesini, ders sürelerinin uzatılmasını, velilere yönelik bilgilendirme eğitim ve seminerlerinin düzenlenmesini ayrıca kendilerine yönelik olarak da uygulama hakkında bilgilendirici seminerler düzenlenmesinin gerekliliğini vurgulamışlardır. Altıntaş Yüksel’de (2021) teknolojidten kaynaklı alt yapı

sorunlarının giderilmesi, öğretmen, öğrenci ve velilerin sürece entegre edilmesine yönelik çalışmaların yürütülmesiyle uzaktan eğitim faaliyetlerinin daha verimli olabileceğini ifade etmiştir.

Araştırmadan elde edilen bir diğer sonuç da katılımcı öğretmenlerin sınıflarında öğrenim gören öğrenme güçlüğü yaşayan öğrencilere yönelik olarak yapmış oldukları çalışmalarıdır. Nitekim öğretmenler bu öğrencilere yönelik olarak; bireysel canlı dersler yürüttüklerini, bu öğrencilere özel çalışma yapıtları hazırladıklarını, ailelerle sürekli iletişim halinde olduklarını belirtmişlerdir. Katılımcı öğretmenlerden bir bölümü ise bu öğrencileriyle sürekli iletişim halinde kalamadıklarını belirtmişlerdir. Kesik ve Baş (2021) yürütmüş oldukları çalışmada EBA'nın çocukların daha fazla duyu organına hitap ettiğini ve zaman mekân sınırlaması olmaksızın bağımsız bir şekilde öğrenme imkânı sunduğunu ifade etmişlerdir. EBA öğrenme güçlüğü yaşayan öğrenciler için etkili öğrenme fırsatları sunmaktadır.

ÖNERİLER

Araştırma sonuçlarından elde edilen bulgulara göre öneriler sunulmuştur;

- İlkokul öğretmenlerinin EBA uygulamalarını daha nitelikli bir şekilde kullanabilmeleri için gerek yerel gerek ulusal düzeyde bilgilendirici çalışmalar yürütülmesi,
- Uygulamanın kullanımı esnasında doğabilecek alt yapı sorunlarının en az seviyeye indirilmesi,
- Okul-öğretmen-öğrenci-veli arasında koordinasyon sağlanması ve öğrenci velilerinin de EBA uygulamasıyla ilgili bilgilendirici çalışmalara dahil edilmesi,
- EBA uygulaması içerisinde yer alan etkinliklerin çeşitlendirilerek öğretmen ve öğrenci teşvikinin sağlanması,
- İnternet erişimi olmayan öğrencilere yönelik destekleyici çalışmaların yürütülmesi ve var olan çalışmaların güçlendirilmesi,
- Özel eğitime ihtiyacı olan öğrencilerin süreç içerisinde eğitim öğretim faaliyetlerine katılım gösterebilmeleri için farklı tür ve düzeyde çalışmalar yürütülmesi araştırma sonuçlarına göre elde edilecek öneriler arasında gösterilebilir.

Teşekkür ve Yazar Katılım Oranı

Yazar Katkısı (Authors' contributions): Her iki araştırmacının çalışmaya katkısı eşit orandadır. Araştırmanın fikir aşaması her iki yazara aittir. Araştırmada literatür taraması, verilerin toplanması ve analizi, raporlama birinci yazara, araştırmanın yöntemini planlama, veri analizi ve raporun denetlenmesi ikinci yazara aittir.

Etik Kurul Onayı (Ethics approval): T.C. Trabzon Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu tarafından 11.06.2020 tarih ve 610399982-000-E.92 sayılı yazı gereğince etik açısından uygun bulunmuştur.

Çıkar çatışması (Conflict of interest): Yazarlar arasında herhangi bir çıkar çatışması bulunmamaktadır.

KAYNAKLAR

- Adams, J. G., & Walls, R. M. (2020). Supporting the health care workforce during the Covid-19 global epidemic. *The Journal of the American Medical Association (Jama)*, 323(15), 1439-1440. doi:10.1001/jama.2020.3972
- Akça, G., & Akgün, E. (2020). İlkokul öğrencilerinin uzaktan eğitim sürecinde yaşadığı sıkıntılar. *VII th International Euroasian Educational Research Congress*, (p. 402-409). Eskişehir, Türkiye: September. Erişim adresi: https://www.academia.edu/44615416/%C4%B0lkokul_%C3%96%C4%9Frencilerinin_Uzaktan_E%C4%9Fitim_S%C3%BCrecinde_Ya%C5%9Fad%C4%B1%C4%9F%C4%B1_S%C4%B1k%C4%B1nt%C4%B1lar
- Aktay, S., & Keskin, T. (2016). Eğitim bilişim ağı (EBA) incelemesi. *Eğitim Kuram ve Uygulama Araştırmaları Dergisi*, 2(3), 27-44. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/286580>
- Altıntaş Yüksel, E. (2021). Sınıf öğretmenlerinin Covid-19 salgını sürecinde çevrim içi ders-uzaktan eğitim deneyimlerinin incelenmesi. *Ulakbilge Sosyal Bilimler Dergisi*, 57, 291-303. doi: 10.7816/ulakbilge-09-57-11
- Ateş, M., Çerçi, A., & Derman, S. (2015). Eğitim bilişim ağında yer alan Türkçe dersi videoları üzerine bir inceleme. *Sakarya University Journal of Education*, 5(3), 105-117. doi: <http://dx.doi.org/10.19126/suje.18755>
- Aydın Günbatar, S. (2019). *Fenomenolojik Araştırma (Olgu Bilim) Yöntemi*. H. Özmen & O. Karamustafaoğlu (Ed.), Eğitimde Araştırma Yöntemleri (s. 293-315) içinde. Ankara: Pegem Akademi.

- Başkale, H. (2016). Nitel araştırmalarda geçerlik, güvenilirlik ve örneklem büyüklüğünün belirlenmesi. *Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Elektronik Dergisi*, 9(1), 23-28. Erişim adresi: <http://www.deuhyoedergi.org>
- Bolat, Y. (2016). Ters yüz edilmiş sınıflar ve Eğitim bilişim ağı (EBA). *Journal of Human Sciences*, 13(2), 3373-3388. doi: 10.17860/mersinefd.431745
- Büyüköztürk, Ş. (2005). Anket geliştirme. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 3(2), 133-151. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/256394>
- Can, E. (2020). Coronavirüs (Covid-19) pandemisi ve pedagojik yansımaları: Türkiye’de açık ve uzaktan eğitim uygulamaları. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi (AUAD)*, 6(2), 11-53. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/1179832>
- Candegir, Ü., Mete, F., & Büyükköse, Ş. (2017). Milli Eğitim Bakanlığı Eğitim bilişim ağındaki bulunan kavram haritalarının incelenmesi. *Kafkas Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 4(1), 11-25. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/289084>
- Çiçek, İ., Tanhan, A., & Tanrıverdi, S. (2020). Covid-19 ve eğitim. *Milli Eğitim*, 49, 1091-1104.
- Demir, D., Özdiç, F., & Ünal, E. (2018). Eğitim bilişim ağı (EBA) portalına katılımın incelenmesi. *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 20(2), 407-422. doi: 10.17556/erziefd.402125
- Durak, G., Çankaya, S., & İzmirli, S. (2020). Covid-19 pandemi döneminde Türkiye’deki üniversitelerin uzaktan eğitim sistemlerinin incelenmesi. *Necatibey Eğitim Fakültesi Elektronik Fen ve Matematik Eğitimi Dergisi (EFMED)*, 14(1), 787-809. doi: 10.17522/balikesirnef.743080
- Ekiz, D. (2015). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri* (4.baskı). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Girginer, N., & Özkul, A. E. (2004). Uzaktan eğitimde teknoloji seçimi. *The Turkish Online Journal of Educational Technology-TOJET*, 3(3), 155-164. Erişim adresi: <http://www.tojet.net/articles/v3i3/3319.pdf>
- Hızal, A. (1988). Eğitimde teknolojik kaynaklara (araç-gereçlere) karşı tutum. *Eğitim ve Bilim*, 12(68), 23-31. Erişim adresi: <http://egitimvebilim.ted.org.tr/index.php/EB/article/view/5831/2087>
- İnci Kuzu, Ç. (2020). Covid-19 pandemisi sürecinde uygulanan ilkökul uzaktan eğitim programı (EBA TV) ile ilgili veli görüşleri [Özel sayı], *Milli Eğitim Dergisi*, 505-527. doi: 10.37669/milliegitim.720556
- Karadağ, R. (2014). Okuma ilgisi, tutumları ve alışkanlığı konusunda yapılmış çalışmaların lisansüstü tezlere dayalı analizi: YÖK ve prequest veri tabanları örnekleme. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 35, 1-17. doi: <http://dx.doi.org/10.9779/PUJE619>
- Karataş, Z. (2015). Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri. *Manevi Temelli Sosyal Hizmet Araştırmaları Dergisi*, 1(1), 62-80.
- Kesik, C., & Baş, Ö. (2021). Sınıf öğretmenlerinin perspektifinden EBA ve eğitim portalları ile ilk okuma ve yazma öğretimi. *Eğitim Teknolojisi Kuram ve Uygulama*, 11(1), 93-115. doi: <https://doi.org/10.17943/etku.769901>
- Kırmızıgül, H. G. (2020). Covid-19 salgını ve beraberinde getirdiği eğitim süreci. *Avrupa Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi (ASEAD)*, 7(5), 283-289. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/1128111>
- Külekçi Akyavuz, E., & Çakın, M. (2020). Covid-19 salgınının eğitime etkisi konusunda okul yöneticilerinin görüşleri. *Turkish Studies*, 15(4), 723-737. doi: <https://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.44140>
- Kürtüncü, M., & Kurt, A. (2020). Covid-19 pandemisi döneminde hemşirelik öğrencilerinin uzaktan eğitim konusunda yaşadıkları sorunlar. *Avrasya Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 7, 66-77. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/1128112>
- McKibbin, W. J., & Fernando, R. (2020). The global macroeconomic impacts of Covid-19: Seven scenarios. https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=3547729 adresinden 23.05.2020 tarihinde edinilmiştir.
- Milli Eğitim Bakanlığı [MEB]. (2020). Sayılarla uzaktan eğitim. <https://www.meb.gov.tr/turkiye-uzaktan-egitim-istatistikleriyle-dijital-dunyanin-listelerini-zorladi/haber/21158/tr> adresinden 28.05.2020 tarihinde edinilmiştir.
- Milli Eğitim Bakanlığı Strateji Geliştirme Başkanlığı. [MEB SGB]. (2020). Resmi istatistikler. <http://sgb.meb.gov.tr/www/resmi-istatistikler/icerik/64> adresinden 05.09.2020 tarihinde edinilmiştir.
- Milli Eğitim Bakanlığı Ortaöğretim Genel Müdürlüğü [MEB OGM]. (2020). Covid-19 yasal bilgilendirme. <http://covid19.meb.gov.tr/covid19.html?cat=rapor> adresinden 01.02.2021 tarihinde edinilmiştir.
- Oğur, R., & Tekbaş, Ö. F. (2003). Anket nasıl hazırlanır? . *Sürekli Tıp Eğitimi Dergisi*, 12(9), 336-340. Erişim adresi: <https://www.ttb.org.tr/STED/sted0903/anket.pdf>

- Özer, M. (2020). Türkiye'de Covid-19 salgını sürecinde Milli Eğitim Bakanlığı tarafından atılan politika adımları. *Kastamonu Educational Journal*, 28(3), 1124-1129. doi: 10.24106/kefdergi.722280
- Özer, M., & Suna, H. E. (2020). COVID-19 pandemic and education. *Reflections on the pandemic in the future of the worlds*, 157-178.
- Pala, F. K., Arslan, H., & Özdiç, F. (2017). Eğitim bilişim ağı web sitesinin otantik görevler ve göz izleme ile kullanılabilirliğinin incelenmesi. *İhlara Eğitim Araştırmaları Dergisi-IHEAD*, 2(1), 24-38. Erişim adresi: <http://ihead.aksaray.edu.tr/tr/download/article-file/396653>
- Sağlık Bakanlığı (2020). COVID-19 (SARS-COV-2 Enfeksiyonu) rehberi. https://covid19bilgi.saglik.gov.tr/depo/rehberler/COVID-19_Rehberi.pdf adresinden 24.05.2020 tarihinde edinilmiştir.
- Sarı, T., & Nayır, F. (2020). Pandemi dönemi eğitim: Sorunlar ve fırsatlar. *Turkish Studies*, 15(4), 959-975. doi: <https://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.44335>
- Serçemeli, M., & Kurnaz, E. (2020). Covid-19 pandemi döneminde öğrencilerin uzaktan eğitim ve uzaktan muhasebe eğitimine yönelik bakış açıları üzerine bir araştırma. *Uluslararası Sosyal Bilimler Akademik Araştırmalar Dergisi*, 3, 262-288. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/1164104>
- The Organization for Economic Cooperation and Development [OECD]. (2020). *OECD Economic Outlook, Interim Report March 2020*. <https://www.oecd.org/economic-outlook/> adresinden 24.04.2020 tarihinde edinilmiştir.
- The World Bank (2020). Education and COVID-19. <https://www.worldbank.org/en/data/interactive/2020/03/24/world-bank-education-and-covid-19> adresinden 24.05.2020 tarihinde edinilmiştir.
- United Nations Educational Scientific and Cultural Organization [UNESCO]. (2020). COVID-19 educational disruption and response. <https://en.unesco.org/covid19/educationresponse> adresinden 24.05.2020 tarihinde edinilmiştir.
- United Nations Educational Scientific and Cultural Organization [UNESCO]. (2021). Promote global solidarity through education, science and knowledge. <https://en.unesco.org/covid19/educationresponse> adresinden 13.03.2021 tarihinde edinilmiştir.
- Üstün, Ç., & Özçiftçi, S. (2020). COVID-19 pandemisinin sosyal yaşam ve etik düzlem üzerine etkileri: bir değerlendirme çalışması. *Anadolu Kliniği Tıp Bilimleri Dergisi*, 25 (Ek sayı 1), 142-152. doi: <https://doi.org/10.21673/anadoluklin.721864>
- World Health Organization [WHO]. (2020). *Coronavirus disease (COVID-2019) situation reports*. https://www.who.int/docs/default-source/coronaviruse/situation-reports/20200525-covid-19-sitrep-126.pdf?sfvrsn=887dbd66_2 adresinden 25.05.2020 tarihinde edinilmiştir.
- Yavuz, S., & Coşkun, A.E. (2008). Sınıf öğretmenliği öğrencilerinin eğitimde teknoloji kullanımına ilişkin tutum ve düşünceleri. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 34, 276-286. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/87554>
- Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2018). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri* (11.baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yılmaz, B. A. (2013, Ocak). *Eğitimde FATİH projesi ve eğitim bilişim ağı (EBA)*. XV. Akademik Bilişim Konferansında sunulan bildiri, Akdeniz Üniversitesi, Antalya.
- Yurtbakan, E., & Akyıldız, S. (2020). Sınıf öğretmenleri, ilkökul öğrencileri ve ebeveynlerin Covid-19 izolasyon döneminde uygulanan uzaktan eğitim faaliyetleri hakkındaki görüşleri. *Turkish Studies*, 15(6), 949-977. Erişim adresi: <https://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.43780>